(1)

श्रीगणपतयेनमः ॥ वेदव्याससिष्य मंजुळवाणि ऐकें कुरुवंशचुडामणि असाकर्णेनिकाननि कुं
तिजगरिंजन्मला १ रमारमणपदारविंदि त्रयतापहेंनिजन्मलीमंदिं तिचानंदनहृदयारवीं
दि विचारकरिआमोघें २ विदुरोक्तीनेआगउन म्हणेपंडुरेंकरावेंलग्न पुरोहितातेंपत्रदेउन कों
तिभोजापाठवि ३ कोंतिभोजाभेटलाब्राह्मण [illegible] नेंलग्नपत्रिकादेउन भुसुरातेंबो
ळवि ४ आपणघेउनिसर्वसंपति गेलाहस्तनापुरीप्रति भीष्मसहपरिवार हरिती यादवनगरा
प्रवेशला ५ पंडुकुंतिचेंलग्न विधीयुक्तसंपादुन [illegible] पार आंदणघेउन हास्तनापुरापातले ६ वि
दुरविचारेंगंगानंदन पुरोहितातेंबोलाउन पंडुसीदुसरेंअंगनारत्न मेळवावेंम्हणे ७ बोधाप्रे
उिलामद्रदेशासि तेणेंजाउनिसांगतांसांसि [illegible] अज्ञावंदुनिसिसिं माद्रिघेउनिनिघाला ८
सकळसैन्यसंपतिसमवेत आलाहास्तनापुरानरनाथ पंडुसिलग्नलाउनिविधीयुक्त स्वनगराते
तागेला ९ पंडुरायानेंद्वायमान सैनिं आलाअपसेतरविलासिनि तेणेंतोसुखाउनिमनि कामिनि
सिंक्रिडत १० मगाभिष्मवदेविदुरमंत्री अश्वमेधकरावायेथें आज्ञापितांपंडुरायातें स्वसैन्येंसिंतो
निघे ११ सेनावसनेंसर्वजगति नसउनियांपंडुन्रपति जींकावयाभुभुजाप्रति उत्तरदिशेसीचालीला १२

Joint Project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

श्री० सर्वत्रैान्यअतितुबळ जैसेंवक्त्रागिंज्वाळ कीप्रतापअंबुनिधीचेंकल्लोळ उत्साहविरिश्वतसकळती १३ प्र०
भीष्मआहोतांहरें त्यासाखुजरालीलाउत्तरें तेणेंराज्याचामदउत्तरें शरयेतिनृयांसिं १४ कोणंहीक
रितियुध्यकंदन चरणंकोणंहीयेतिशरण करभारआपारवोधुन समांगमेंचालति १५ अग्निदिसिंचा
(२) न्रपनाथ बळभिमजिंतिलाहरित शाकळद्वीपीचाहरित प्रतिथामेंजिंतिला १६ पुढेंगंधर्विंजीतिला
देश तोहिजिंकोनिनराधीश सवालक्षपर्वत आरोरा नराधीपपेजिंकीला १७ हीमवंतस्वेतपर्व्वत
कीपुरुषदेशसमस्त पभरागादिआपरमित रत्नेंआपारआणिली १८ गोरक्षपर्वतप्रसवसुवर्ण पुढे
मानससरोवरजाण शरयुपारतेथिंराजा [illegible] अवनशउआयोध्यें १९ मानससरोवरिंकमळिणीं मोंव १
याहाटकवर्णंचियारवाणिं प्रवाळलतिकाजि [illegible] रस्यें [illegible] आमोच २० कर्पुरकर्दळीकाननें कस्तुरी
म्रगनियमपणें करित्रावकरवेळणें मधुपाळ [illegible] नुसे २१ मुक्ताफळगुच्छशोभतिजुळी दीव्यहु
रसुवर्णकमळी स्युरुभामरापैकतामरसदळी सुखानंदेक्रिडति २२ कोणंहीनेंदितांसहजे म्यांअवउ
तेणघेरजे सुवर्णरत्नेंहमांखुजें मुक्तप्रवाळरसादि २३ उत्तरहारिवासगंधपुर जेथेंयोजनशायवी
खार नांगियाभेदितिधराधर भेसाश्थीकृतेवार २४ उत्तरदिशाजिंकोनिसकळ वडियाजगंन्ना

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yeshwantrao Chavan ... Mumbai

थादिराजतुंबळ पुर्वदिशेचे भुपाळ वेगिंसर्वजिंकीले २५ कोंकाड आणिकरनाटक चोळमंडळ
दीआनेक देशमळयाळ पंचमत्तारिक पंडुरायें जिंकीले २६ श्रीरंगपटणसिवकांति समुद्रवासियेगउ
वासितिं स्थानेंजिंकोनि दुर्जनंगति आपारधनेंआणिली २७ चौदात्याळकोंकणे घेतलेंकळिणकोळवणें
आपारबंदरें घेउनि आणीलीद्रव्येंसमग्रही २८ [illegible]केकमरखर मछहारिआसातस्कर सर्वजींको
निनृपवर धेनुआपारआणिल्यां २९ पुष्प[illegible]दक्षण अष्टदिशाते जिंतोन हास्तनापुराआला
आपण आपारकरभारेंसिं ३० रत्नमंदुर[illegible] आणिं वाजिवारणउष्ट्रयानि आपारशकटभरोनि
धनआणिलें पंडुनें ३१ नानाविधअळंकार [illegible] वस्त्रांचेसंभार नेणोंलोरदळे वैगिरिवर हास्तनां
पुरदिसनां ३२ सुवर्णनिष्कसहस्त्रकोटि जांबुन[illegible]त्यियाखोटि सकळाहोयमेघवृष्टी तैसिसंपतीज
ाली ३३ दीग्वीजयकरुनिज्याण आलापंडुहेंऐकोन सैन्येंसहितगंगानंदन सामोराजयातयातें ३४
सन्मुखदेखतांजान्हविसुत पंडुरथाखालतोउत्तरत भावेंपदांबुजनमित येरुअळंगिततयांते ३५
करुनिमस्तकआवघ्राण भीष्मेंकरेंकुरवाळुन सकळकुशळविचारुन पुढतिंरथारोहणकेलें ३६ मीर
वतआलेंनिजनगरीं भीष्मेंसहितराजमंदिरिं पंडुसत्यवतितेनमस्कारि आणिंमातेंआघुल्कीया ३७

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

अ० हाचाअनंदनसमायेत्रिभुवनि भीष्मतयाप्रतिबोलेवचनि पंडुनेदिग्वीजयकरुनि वस्तुआपार ४-
आणिल्या ३८ छपन्नदेशिच्यासंपतिबहुता पुरेंमाजल्याजेविसरिता येकत्रमेळविल्यासरसत्ता हा ५
स्तनांकुरसागरिं ३९ पुर्विकुरुजांगिधनें राजेंहारितलीउदृदपणे तेंसर्वहिहेउनिदिनें करभारें
(३) सिवोळंगति ४० सर्वसंपतिआणिल्यांआमाध याचेंकरुनियांअष्टभाग पुज्यतेभुजिलेसांग पे
डुराजेंआवडि ४१ येकभागमिथ्यतपति येकें भुजिलेंसहयवंति अंबीकाआंबाळीकासति भागद्वयहा
दीधले ४२ येकधाडिलाधृतराष्ट्रातें येकें निवेदिलाविदुरातें नगरवासियासुहृदांतें तोषविलेआ
गेयेका ४३ येकवोपिलारषीश्वराळणा मगगांधारींबहुदक्षणा स्तवनकरितेलोकवदनां ऋमन २
हुसर्वथा ४४ आपारवोपुनिसंपति ब्रह्मावस्थेनिहुति शतयेकअश्वमेधनिर्गुति सांगोपांगकरवि
ले ४५ जयवंतदेखोनिपालमिं संतोषपावलाजनपालिं पंडुदेखोनिसुखावितमनिं कुंतीमाद्रीतेनावरें ४६
संगेघेउनिउभयपत्नी नगरवासियनरुचेमनि वसताजालावनकाननि मृगयासिकसर्वदा ४७
हिमवंतगिरिचापायथारिं तालवनमालवनगव्हारिं दक्षणपार्श्वीधनुर्धारिं सिंहतेसाविचरतसे ४८
करणिंमाजिभद्रजाति तेविउभयवनितामाजिपंकी पंडुराजाआहोरात्रिं आरण्यिविउरातला ४९

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

७५

मक्ष्यभोज्यादिसमस्त धृतराष्ट्रधाडिवनांत आज्ञाहोतांअसंख्यदुत सामग्रिसिंतिष्टत ५० देवकन्या
राजकन्यावरवि जियेचेंनांमपारश्वि भीष्मेंमागुनिलग्नगौरवि भार्याकेलीविदुरांतें ५१ तिचापोटींज
न्मलाकुमर पीतयातुल्यविवेकचतुर वीनियवंतगंभिरधीर महांसमुद्रक्षेमेंचा ५२ याउपरिक्षेमंकरा
यातें शतपुत्रजालेगांधारितें वैश्यागर्भिजन्मलाज्यातें युयुत्सनांमांबोलीजे ५३ धर्मादिकपांचहि
हधारि देवतावियेंवनांतरिं कुंतिमाद्रिचिये उदरीं देवांशजाले ५४ वनिविराजचुडामणि वैशंपायना
चातुर्यग्रहणि शतपुत्रांतेयेकजननि कैसियापरि प्रसवली ५५ येकदांकीवाकाळांतरिं शतपुत्रयेके
उदरीं जन्मलेहेसुविस्तारिं सांगमातेंसर्वदां ५६ [illegible] स्यागर्भियेकनंदन जन्मावयाकारणें हेंहिमा
तेंहोयेस्तान तैसेंसंशयजवळनिरोपिं ५७ मनुष्यस्त्रीयाचेंगर्भमुसें देववियदेवतांवेरें पुत्रजन्मलेहेही
कैसें वीस्तारुनिसांगपां ५८ पंडितमंडितिरविमंडणा संशयवनखंडणप्रखंडणा प्रचंडसहस्रकीरे
णा कथापंथेंप्रकासिं ५९ वैशंपायनम्हणेंनृपति निकेंनिकेंपरसिंसावधमति गांधारितिपरमभक्ती व्या
सयंहासांतला ६० भजनांदरेंतोषलारुषी कृपेनेवरदोक्तीवदलाऔसि येकशतपुत्रतुस्तियेकुसिं जन्म
तिलसदैवें ६१ व्याजवदोनिगेलीयाराजा कृतस्नातसुबकालजा प्रसाचस्तुवियवोजा धरितिजालीगर्भतें ६२

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

अ१० गर्भस्ताबाल्हपविशेदारिं पंचविशंतिमासवरि प्रसुतनोहें म्हणौनिथोरि चीतावर्त्तेंदोहितें ६३ वत्सप्रि
सांगिजेरुषीब्राह्मणिं कुंतिलागिमहावनिं श्रेष्ठपुत्रजन्मलागुणि बाळसुर्यासारिखा ६४ हेंअैको ५८
निर्धर्मिने धृतराष्टातें नकळतमोन्यें उदरताडिलिंपाषाणें निष्टुरक्रोरागिटें ६५ उदरताडितांदस
एकुसि गर्भगळालाताकाळेसि रक्तवर्णमांसपेसि तळीपडलीअवस्थवित ६६ जालेंदेखोनिग
र्भपतन सोबळीकरिदिर्घरुदन म्हणेव्यासाचेंवरदान नेंपरितकेलेंअहष्टें ६७ औसेंबोलतांखेदभु
(५) ते तवंव्यासप्रगटलाअकस्मात नांमिम्हणेगांनिअयातिन लपावचनिल्लपाळा ६८ अन्यथानोहे
मद्वचनांसि म्हणेनिजकेंप्रोक्षिलेतयेसि [illegible] ईतकअपैसि भेदावलाशतभाग ६९ फण ३
सामाजिलविजकण काढितांननिघतिनिघि [illegible] विकुष्टप्रायेप्रमाण भौसगोळेनिवडिले ७० श मां
तकुंभभरोनिध्रत येकैकसुदलाकरुनिगणिले [illegible] तायेकशत गांधारियाप्राथिलें ७१ येकीक
न्येंसिवासना तेमजथाविद्वपायेना निकम्हणेंनिविशेषुकण आगळेंकुंभीघातलें ७२ शतपुत्राव
रिआगळी कन्याजन्मलीरुपविशाळी दुश्शीळानांवेंराजबाळी बंधुवर्गेपढियंती ७३ गर्भबीजा
चेंनिम्नअंत्रा धृतराष्ट्रयासमरस घेंदुनियांयेकमुसें व्यासेंकेलीहास्तकें ७४ रक्षाकरुनिमंत्रमेळें

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

5A

कुंभगेविलेन्तिपुटस्थंळी दीपलाउनियांजवळी रक्षणनारिगेविल्सा ७५ मागरिमुराक्षनिवारण कर
निविलोकांसावधान नवमासहोतांविपुर्ण आकारतिभातुयेवंसि ७६ असेंसांगुनिव्यासमुर्ति तप
श्चर्यानानसगति गेलाहिमांलयाप्रति योगमार्गेयोगियां ७७ मासमासाचेअंतरि जन्मपावलाकुंभो
दरिं जेष्टसामाजिनिभीरिं दुर्योधनदुरात्मा ७८ जन्मतक्षणिंबाळभावें याहोफोडिलारात्राभरावें आ
ल नकजारिखाचेनिथावें येकवटतकाळी ७९ मेघवर्षे रक्तधारा सउझडाटसुटलाप्रळवारा उन्मळुनि
पातरूवरा गगनमार्गिंउडविलु ८० सपास [illegible] उ जनांआगेंस्तितताउ दिग्धाहिहोमादिउ लोप
निकेबादुर्दिनु ८१ होताराज्याचानाद राजा [illegible] कामतिराढ ग्रथगोमायुकरुणाघे सीवावया
रसादि ८२ करितिभ्यासुरगर्जेनें दीर्घस्वरेंरुदि [illegible] असिदेखोनिदुश्चीन्हें लोकुरितेसार्रितु ८३ कउ
कउटउल्कापात दीवसांबोलतिदिवाभीत [illegible] गतिभविषाथ भीष्माआणिधृतराष्ट्र ८४ जन्म
लाजगाचेमुळी करिलसकुळकुळाविहोळी सेत्रिमानवृथीतळीं नाशपावेयासंगे ८५ करिलम
हांविल्हुसिस्पर्धा बळीष्टंसिचाळीसिदंदा पुत्रशोकाचिआपदा भोगविलवडिलाने ८६ नमकेंश्रेष्टाचें
उत्तर परमअग्रहिपरमत्सर कपटविद्येचासागर दीर्घदृष्टनिर्दई ८७ विदुरम्हणेंआगाजेष्टा विचारावि

अ० बरिविवेकनिष्ठा सर्पलागलीयांजयावारा तेथेंनिखंडतिजाणतें ८८ वांचवावयासकुळकुळा सि प्र०
घ्रसागिरयाबळा इतुकेनक्षेमकुशाळसकळां सुहृदेंसिजगातें ८९ येकरागिल्यांकुमर येत्राविशेष ५८
आपार वांचेयाहुनिलाभथोर कोणतांजाणसर्वज्ञा ९० महोदंडुनियांपरौता अनुमानेंहाणोनि
(5) यांलाता गंगाजळीबुडविसुता वसुजेसाथुर्वजी ९१ उमातउगिलादिसेक्षिति तदर्थकरणेंहेनिश्चि
ति पुत्रसागिल्यांजगाति क्षेमउरतिमानवें ९२ [illegible] केसियराविप्रा जीवदाननरपार्थिवा हेतिक्ष
नुत्रिसार्थनादेवा उपसावितसमर्थ ९३ ये [illegible] कुळरक्षसे ग्रामांलागिकुळसांडणें देत्रावि
राधग्रामतजाणें असिनितियारि ९४ शरिरर [illegible] कारण पृथ्वीचाहितागुकरणें यालागिपुत्रनजु ४
निग्राणें कुळआघुलेंवांचवि ९५ हदरं अवीर [illegible] धृतराष्ट्रबोलश्रेहभरित म्हणेतुमचेंबोलणेंय
र्थ मीनारकेसर्वथा ९६ प्राणप्रीयवजिलकुमर सांगतांमोतेनधरवेधीर सांडणेंसांडिनशरिर
वोवाळुनियांवरुतें ९७ आरिष्टेंउदजतिकाळें त्रांतिहोतिस्वभावलीळें रुधरकर्त्तीर्षातुनिबोलें
काइकीजेसांगपा ९८ आसोसुयोधनजन्मलाअसा यानंतरेंजन्मलेमासमासा जन्मपावलान
रविरश्रा येकशातवकीयाउं ९९ दीवसेंवजिलयुधीष्टिर वोटलायेकसवेंसरु दुर्योधनरकोदरु

54

येकेंदीवसिंजन्मलें १०० सगर्भआसतांगांधारितें रायासिपिडिलेंमन्मथें वेत्रागनेंसिकामांतें पुणफिरि
तिस्वविर्ये १ तेथेंपुत्रहें पावलाजन्म तयायुयुत्सुअैसेंनामें त्रातवेगळीएत्तमें बुद्धियांविपवित्र २ सात्र
तोचिनांमेंकवएं अेकांऽछीतुसेंमनें तोपुर्विंचमासिनिवदनें बोलीजेतअेकप्त ३ दुर्योधनयुयुत्सुदुःशासन
सहदुस्वकजळसंधुजाएा समसहदाविसुलक्षण अनुविंदभिमअकराव ४ सुबाहुप्रदर्शण दुर्हखनदुर्मु
खदुःकर्ण कर्णविंत्रांनिविकर्ण जळसंखतेराव ५ विंद समसुदर्शनि उपनंदचित्रबाएा चित्रवर्मासुव नंद
र्मासगुए दुर्विमोचनसुनांभ्र ६ सुलोचनवचिः चित्रसराशासनचाप्र रुचित्रदुर्मदहुःप्रगाहापवित्र
चित्रहतजाएतिसाचें ७ आयोबाहुमहांबाहुचित्रं दीर्घलोचनभिमवेगें भीमबळकीबळसुभग बळ
वर्धनमहांबळी ८ उग्रायुध्यभिमकर्मा कनकायुद्ध युयुधवरहतकर्मा ब्रहसेत्रनरेंद्रोत्तमा सोमकीर्तिनिदन
तेरें ९ हदसंदरोजेसंद सदस्यकाकसंदजकसंद उग्रश्रवामहाप्रसिद अश्वसेनसेनांनि १० दुपराज
पराजित कुंडशार विषाळाक्षयक्ष दुराधरदृढहस्त सुहास्तेसिसतरिहें ११ उग्रभीरथबाहो आलोलु
पुअभयनांभापाहाहो रौद्रकर्माप्राणनांहो वीरश्रीयेचासंग्रामिं १२ दीर्घलाभविर्यवान दीर्घबाहुमा
हांबाहुजाएा विरोधकनकध्वजआपण कुंडसिअणिकर्णक १३ वैस्यउत्रेंसिसमस्त येकागळेयेक त्रात

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

आ० नांवे निरोपीलीं निश्चित येथानुक्रमें नृपवर्या १४ सकळा सांग वेदध्यायन सर्वत्र शास्त्रीं निपुण प्र० २६
सर्वही धनुर्विधिं संपुर्ण सर्वही योद्धे अतिरथि १५ येकोत्तरशत राजकुमरि मागोनि पुत्रांतें सुंदरि भार्या
जे केलीयां जेवि सुरवरीं देवांगनें सिं क्रिडति १६ दुशीळा कन्या अति संभ्रमें अपार संपदा अर्पुनि प्रेमें
जयद्रथाते नरेंद्रोत्तमें लग्न सिद्धि नेपावविं १७ रुपविद्याबळ समर्थ राज्यसाधनी दक्ष धुर्त पुत्र देखे
निजंबिकासुत हृतहृतता मानसिं १८ आतां पांडवजन्म ळेकैसें ते परियेसें सावकाशें तुसें वैवध
नवनवनपिसें वगत्रुहातें लाविलें १९ विश्वेश्वराशी कावि विश्वंभरु दत्तात्रयमुर्ति जगद्गुरु नत्र सादेहु]
केश्वरु निरोपीत परिसावें २० इतिश्री भारते आदिपर्वणि कौरवयेकोत्तरशत जन्मकथनो नाम २६

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com